

Drets humans**2014/2015**

Codi: 100285

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	1
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Marta Tafalla González

Correu electrònic: Marta.Tafalla@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana tenir coneixements d'ètica filosòfica, preferiblement haver cursat ja alguna assignatura d'ètica i/o filosofia política.

Algunes de les lectures obligatòries del curs estan en anglès, però són textos breus en anglès acadèmic.

Objectius

L'objectiu central de l'assignatura és introduir els alumnes en l'estudi dels Drets Humans des d'una perspectiva filosòfica. Es presentaran els principals problemes filosòfics que plantegen els Drets Humans, tant en la seva vessant més teòrica, com en la seva aplicació pràctica, i es discutiran les possibles solucions, tot analitzant arguments i conceptes.

Malgrat que s'introduiran alguns elements de la història dels Drets Humans, necessaris per entendre millor la situació actual, el curs es concentrarà en el debat filosòfic contemporani. Analitzarem i discutirem quina és la funció dels Drets Humans en la nostra societat, els diferents tipus de Drets Humans, la seva potencial universalització i els conflictes entre drets. Així mateix, llegirem una sèrie d'articles recents que discuteixen l'aplicació dels Drets Humans en àmbits especialment controvertits, com ara les noves tecnologies mèdiques, les patents sobre la vida, internet o la desigualtat econòmica. També abordarem la possible extensió dels drets més enllà de l'espècie humana, i el repte de la crisi ecològica.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Aplicar els coneixements de l'ètica als problemes morals de la societat, i valorar les implicacions sobre la condició humana dels canvis en el món de la tècnica contemporània.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes ètics centrals en els dilemes morals del present.
2. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Construir arguments ètics amb rigor i identificar i defensar arguments ètics i distingir-los dels incorrectes
5. Construir textos normativament correctes
6. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
7. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
8. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
9. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
10. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional
11. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
12. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
13. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
14. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
15. Justificar la validesa d'una posició ètica determinada, en el context dels problemes del món actual.
16. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
17. Mantenir una conversa adequada al nivell de l'interlocutor.
18. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
19. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
20. Ponderar la importància filosòfica dels diversos factors presents en els conflictes socials de l'actualitat.
21. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
22. Relacionar els elements i els factors propis de textos de la tradició filosòfica
23. Resoldre problemes de manera autònoma.

Continguts

PROGRAMA Y LECTURAS OBLIGATORIAS

TEMA 1. CONCEPTOS FUNDAMENTALES

1.1. Definición y funciones de los Derechos Humanos

1.2. Origen y carácter histórico. Ideas filosóficas en las que se basan los Derechos Humanos

1.3. La clasificación de los Derechos Humanos en tres generaciones, y la clasificación tipológica

1.4. Los Derechos Humanos, la ley y el Estado

1.5. Principales declaraciones de Derechos Humanos a lo largo de la historia

1.6. ¿Es necesario y/o posible fundamentar filosóficamente los Derechos Humanos?

Lecturas:

-James Nickel, "Human Rights", The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.), 2013.

-Diversas declaraciones históricas de Derechos Humanos.

-Juan Antonio Rivera, "Una epopeya del progreso moral", reseña del libro de Steven Pinker, Los ángeles que llevamos dentro. El declive de la violencia y sus implicaciones, en Revista de Libros, Mayo de 2013.

-Txetxu Ausín, "Tomando en serio los derechos de bienestar", Enrahonar, num 40/41, 2008.

TEMA 2. DEBATES CONTEMPORÁNEOS: DERECHOS HUMANOS Y NUEVAS TECNOLOGÍAS

Lecturas:

-María Casado, "Una vez más sobre la eutanasia", Enrahonar, num 40/41, 2008.

-Lizbeth Sagols, "¿Es ética la eugenesia contemporánea?", Dilemata, num 3, 2010.

-Vandana Shiva, Manifiesto para una democracia de la tierra, Paidós, 2006. (fragmentos)

-Thomas Pogge, "Medicamentos para el mundo: impulsar la innovación sin obstaculizar el libre acceso", Sur. Revista Internacional de Derechos Humanos, 2008.

-David Casacuberta & Max Senges, "Do we need new Rights in Cyberspace?", Enrahonar, num 40/41, 2008.

TEMA 3. ¿DERECHOS MÁS ALLÁ DE LA ESPECIE HUMANA?

Lecturas:

-Peter Singer, Liberación Animal, Taurus, 2011 (1975). (fragmentos)

-Mark Rowlands, El filósofo y el lobo, Seix Barral, 2008. (fragmentos)

-Lori Gruen, "The Moral Status of Animals", The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.), 2010.

-Paula Casal, "El planeta sin los simios", Revista de Bioética y Derecho, num 8, 2006.

-Steve Wise, "An Argument for the Basic Legal Rights of Farmed Animals", Michichan Law Review, 2010.

TEMA 4. DERECHOS HUMANOS Y ÉTICA ECOLÓGICA

Lecturas:

-Jorge Riechmann, "El calentamiento climático. Un desafío civilizatorio", Dilemata, num 6, 2011.

-Andrew Brenann & Yeuk-Sze Lo, "Environmental Ethics", The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Edward N. Zalta (ed.), 2011.

(Las lecturas obligatorias estarán disponibles para los alumnos. Los artículos de libre acceso se encontrarán en el campus virtual, mientras que los fragmentos de libros estarán compilados en un dossier a recoger en el servicio de reprografía de la facultad.)

Metodologia

L'assignatura combina algunes classes teòriques, on la professora planteja els problemes filosòfics i ofereix una introducció a les teories, amb classes de seminari en les que s'analitzen i discuteixen les lectures fonamentals, que els alumnes han preparat prèviament de manera autònoma. Els alumnes participen activament en la discussió sobre les lectures.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques i seminari de discussió de les lectures dirigit per la professora	50	2	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de les lectures obligatòries i preparació de les sessions de seminari que tindran lloc a l'aula; consulta de la bibliografia secundària; recerca d'informació complementària	92,5	3,7	1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23

Avaluació

L'avaluació consisteix en dos examens, el primer a meitat del semestre, i el segon a final del semestre. En els examens, l'alumne haurà de demostrar un coneixement suficient dels continguts treballats en les classes i de les lectures obligatòries, així com capacitat d'anàlisi, argumentació i reflexió crítica.

Els alumnes que no compleixin amb els plaços de l'avaluació continuada o que hagin suspès alguna de les proves, podran presentar-se a reavaluació.

Quan un estudiant només hagi realitzat una de les dues proves, tindrà un "no presentat". Caldrà realitzar les dues proves per ser pròpiament avaluat.

Caldrà aprovar els dos examens per aprovar l'assignatura. La nota final serà la nota mitja dels dos examens.

Es prega als estudiants que usin l'email només per qüestions urgents. La resta de dubtes i problemes es resoldran durant les hores de classe i de despatx. No es realitzaran tutories per email.

Si algun alumne ha de comunicar-se de forma urgent amb la professora, es prega que no utilitzi el campus virtual, sinó: Marta.Tafalla@uab.cat

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Examen 1	50%	3,75	0,15	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 22
Examen 2	50%	3,75	0,15	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 22

Bibliografia

LECTURES OBLIGATÒRIES

Estan indicades més amunt, en el programa. Estaran disponibles per als alumnes: els articles de lliure accés es trobaran al campus virtual, i els capítols de llibre estaran compilats en un dossier que es podrà recollir al servei de reprografia de la facultat.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

MANUALS

ARTOLA, MIGUEL Los derechos del hombre, Alianza, Madrid, 1986.

DWORKIN, RONALD Los derechos en serio, Ariel, Barcelona, 1999.

HAYDEN, PATRICK The Philosophy of Human Rights, Paragon House, St Paul, 2001.

MARTÍNEZ DE PISÓN, JOSÉ Derechos humanos: historia, fundamentos y realidad, Zaragoza, Egido, 1997.

MENKE, CHRISTOPH y POLLMANN, ARND Filosofía de los derechos humanos, Herder, Barcelona, 2010.

TAFALLA, MARTA (ed.) Los derechos humanos en la era de la globalización. Enrahonar, número monográfico, num 40/41, 2008.

LECTURES RECOMANADES

BOBBIO, NORBERTO El tiempo de los derechos, Sistema, Madrid, 1991.

CASTELLS, MANUEL La era de la información, 3 vols., Alianza, Madrid, 1996.

DWORKIN, RONALD Ética privada e igualitarismo político, Paidós, Barcelona, 1993.

DWORKIN, RONALD El dominio de la vida, Ariel, Barcelona, 1994.

FERRATER MORA, JOSÉ y COHN, PRISCILLA Ética aplicada, Alianza, Madrid, 1988.

GEORGE, SUSAN Pongamos la OMC en su sitio, Icaria, Barcelona, 2001.

KÜNG, HANS y JENS, WALTER Morir con dignidad, Trotta, Madrid, 1997.

LATORRE, ÁNGEL Introducción al derecho, Ariel, 1994.

LUCAS, JAVIER DE Puertas que se cierran. Europa como fortaleza, Icaria, Barcelona, 1996.

MATE, REYES y MARDONES, JOSÉ M. (eds.) La ética ante las víctimas, Anthropos, Barcelona, 2003.

NUSSBAUM, MARTHA Justicia poética, Editorial Andrés Bello, Santiago de Chile, 1997.

NUSSBAUM, MARTHA Las mujeres y el desarrollo humano, Herder, Barcelona, 2002.

RAWLS, JOHN Teoría de la justicia, FCE, Méjico, 1995.

SINGER, PETER *Ética práctica*, Cambridge University Press, 1995.

TAYLOR, CHARLES, *El multiculturalismo y la política del reconocimiento*, FCE, Méjico, 1993.

TODOROV, TZVETAN *Memoria del mal, tentación del bien*, Península, Barcelona, 2002.

VILLAGRASA, CARLES (ed.) *Nuevas tecnologías de la información y derechos humanos*, Cedecs, Barcelona, 2003.